

Protokoll fört vid möte i MTM:s referensgrupp Universitet och högskola 2014-11-06

Närvarande: Charlotta Höckerfors (CH), Elin Lucassi (EL), Kristina Passad (KP), Pia Hasselrot (PH), Kerstin Ekman (KE), Helena Kettner-Rudberg (HKR), Christina Edin (CE), Ann-Louise Löfgren (ALL), Monica Svalfors (MS)

Pia hälsade välkomna.

1. Föregående protokoll

Petter Rasmussen från Malmö högskola blir eventuellt ny medlem.

2. Presentation av gruppen och laget runt

PH arbetar på Användarservice och främst med att bevaka, informera samt driva på utvecklingen inom området. En fokusgruppundersökning är genomförd. 4 grupper ingick. De fanns i olika delar av landet. Fokus var på att studera med talböcker och studier med böcker inlästa med talsyntes. Svaren som undersökningen ger kommer att leda till utveckling på MTM. En rapport kommer nästa vecka. Vad som framkom i ett tidigt skede var att möjligheten för deltagarna att träffa varandra var mycket viktig, svårt att få till det annars. Deltagarna valdes ut från vårt nedladdningsregister.

4 studiedagar har genomförts på olika orter.

Demokonto för nedladdning finns på plats i Legimus.se. Text kan samordnaren använda det. Funktionen är mycket efterfrågad på grundskola och gymnasiet.

CH har arbetat på universitetsbiblioteket i Göteborg i 3,5 år. Började med talböcker och ingår idag i en grupp som samordnar läs- och skrivstödet. Gruppen består av 10 personer där även Chalmers ingår. Man jobbar med en portal för program, på gång är Tor talk för pc (Mac kommer senare), ClaroRead Plus för Mac. Vid ett Drop-in hade hälften av studenterna en Mac. Mycket arbete med det. Studenter har inte testat Tor talk ännu, men det verkar mycket enkelt jämfört med andra program. Biblioteket ansvarar för allt som har med litteratur att göra, någon dyslexipedagog finns inte och man avsätter 1 timme för genomgång och introduktion till nya studenter. Fler återkommer för mer support. Drop-in sker regelbundet och är lika med marknadsföring.

Community för info/dialog finns skapad på en plattform, den fungerar inte så bra, är textbaserad. Svårt att få det att fungera ev ska kåren drar igång något. CH kan inte lämna ut namn. Forumet kan hon skicka till. Kan NDS användas? MTM måste kolla. Att skicka Info till målgruppen som film har testats under hösten. CH funderar på att utveckla instruktionsfilmer som informationskanal. Idag mailas en sammanfattning om tjänster och program. CH lägger mycket tid, det är ett prioriterat arbete på biblioteket. CH ser fram emot att testa Tor talk för att få annars låsta böcker upplästa.

EL arbetar med frågor kring utbildning och lärande. Skolbibliotek är i fokus. Det blir mer mot högskolan framöver. Skolbiblioteksfrågan är den stora frågan. EL arbetar tillsammans med Internationella biblioteket med riktade satsningar. Man kartlägger men pekar inte ut och man beivrar inte.

Tillsammans med bland annat Hilda Androls arbetas det med en antologi om pedagogiska roller på olika bibliotekstyper. Brett upplägg, inte forskare och professorer utan att historiskt följa från dåtid till nutid. EL tar gärna emot förslag på personer som kan bidra med innehåll. Förslaget är Christin Wallin. Andra förslag mailas till EL.

EL tydliggjorde, KB är bibliotekens myndighet.

ALL berättar att på Stockholms universitetsbibliotek har de inte så mycket tid för studenterna som CH. Drop-in 3 ggr/vecka fram till nu, sedan 2/ggr vecka t o m terminens slut. 90 studenter har fått ett konto för Egen nedladdning på det sättet under hösten. Man bokar in en tid med de som har uttalade diagnoser. Blivit jobbigare för bibliotekspersonalen när studenterna inte har varit hos samordnaren först. Samordnaren har också startat med drop in. Bra när de kan gå dit först och sedan komma till UB:s drop-in. Den stora ombyggnaden + omorganisation har påverkat. 15 februari är det invigning av de nyrenoverade lokalerna. Arbetet mot målgruppen är inte uttalat prioriterad. ALL schemalägger. I Gbg är arbetet förankrat och resurserna fördelade på ett annat sätt. Under hösten har man samarbetat med samordnarna samt personal från studieverkstaden och anordnat en "uppesittarkväll". Under några kvällstimmar erbjöds studenterna att droppa in och få hjälp i olika frågor. IT-tekniker från resursrummet fanns också på plats. Det kom många besökare men inga frågor om talböcker. Resursrummen kommer att öppna upp igen och man funderar på Tor talk. I Gbg har man upphandlat campuslicenser för programmet. Det är mycket jobb mot institutionerna bland annat med att få in kurslistor.

MS är handläggare av Stockholms universitets särskilda åtagande "nationella medel för särskilt pedagogiskt stöd" sedan år 2000. Hon sammanställer årligen uppgifter från alla lärosäten om kostnader för särskilt personligt pedagogiskt stöd (ej programvaror). Utbildningstolkning är den stora kostnaden. Samlar också in ett känt studentantal (målgruppen) med uppdelning på funktionsnedsättningsområde. Sammanställningen redovisas på nationell nivå i SUB:s årsredovisning. Förbättringar ska också beskrivas. Fördelar sedan ett anslag till de universitet och högskolor som har kostnader för det pedagogiska stödet som överstiger motsvarande 0,3 procent av lärosätets totala budget. MS har en samordnande roll för samtliga universitet. Det arbetet fungerar mycket bra med ett inarbetat nätverk där samtliga samordnare ingår. MS deltar och ordnar nationella konferenser, dit kommer även representanter från andra nätverk. Man förankrar frågor i en nationell referensgrupp med representanter från 9 lärosäten. Det finns även 4 självgående regionala nätverk och en arbetsgrupp inom den nationella referensgruppen där tittar man bland annat på hur olika IT-stöd fungerar. MS är också en kontaktpunkt för andra myndigheter i dessa frågor.

MS i samarbete med en planeringsgrupp samordnare planerar en utbildningsdag den 3 februari 2015, med medverkan från DO och ÖNH (Överklagandenämnden för högskolan) om den nya diskrimineringsformen, som gäller från och med 1 jan 2015. Samordnarna blir även kontakt för lärare. Vad innebär förändringen? Den pedagogiska situationen har tidigare inte omfattats av lagstiftningen. Överklagan? Inga förberedelse finns för att kunna hantera överklagan inom det pedagogiska området vad gäller studenterna ifråga och särskilt pedagogiskt stöd.

HKR är chef på enhet användarservice. Användarservice levererar tjänster. Myndigheten växer, 26 nya personer flyttar fysiskt till myndigheten 1 jan 2015 när det utökade uppdraget att Centrum för lättläst upphör som stiftelse och verksamheten uppgår i MTM träder i kraft. Verksamheten ska smälta in i nuvarande. MTM har en ny organisation fr.o.m. 1 jan 2015. Målgruppen utökas vilket innebär att myndighetens målgrupp inte självklart är talboksberättigad. Även om lättläst inte är ett område inom universitet och högskola, påverkas alla på MTM av de många nya verksamheter som startar upp nästa år. Taltidningar, ett annat av MTM:s relativt nya uppdrag, levereras i nytt format för användaren. Man får ta del av hela tidningen. Dagstidningar ansvarar för utveckling/drift, MTM ansvarar för leverans till slutanvändaren. MTM ser också över strukturerna i alla IT-system. Klart under nästa år.

KP är chef för enheten Urval. På Urval arbetar man med att välja, ta emot och fylla på. Ett arbete pågår där man ser över våra processer för produktion. Processen börjar på Urval och är klar när boken finns på arkiv. Externa konsulter har jobbat med att analysera och dokumentera nuläget. Nuläget blir börläge och ett förslag till effektivisering vilket kommer att innebära kortare ledtider. Förstudien är klar och LG godkänt. Implementering förväntas ta ca 6 mån. Vissa ledtider för vissa böcker kan komma att kortas med upp till 50 %.

CE är samordnare på Luleå universitet. Jobbar mycket tillsammans med biblioteket. Överföringen, att studenter går direkt till biblioteket för sitt konto hos MTM, har gått mycket smidigt.

CE + biblioteket har de senaste fyra åren ansvarat för en del i den högskolepedagogiska baskursen som bl.a. riktar sig till ny personal som undervisar. CE:s och bibliotekets kursmoment omfattar en halv dag och handlar om normkritik, Universal Design of Learning (UDL), lagstiftning, kunskap om funktionsnedsättningar, inkluderande förhållningssätt mm. Kursen ges på både engelska och svenska 1 - 2 ggr/år. Upplägget varierar men bl.a. ingår övningar kopplat till olika casebeskrivningar.

En student med dyslexi och som pluggar ekonomi på LTU och som vid ett flertal gånger har hållit studieteknikföreläsningar, var med i Nordnytt i våras. Detta ledde till att lokalradion hörde av sig och studenten blev intervjuad även där. CE blev också intervjuad i lokalradion ang stöd till studenter med funktionsnedsättningar.

Resursgruppen med studenter (mentorer) som stöttar studenter med funktionsnedsättningar ligger pga. resursbrist tillfälligt på is. De drivande studenterna är inte kvar på universitetet och det har varit svårt att få till en fortsättning. Fler lärosäten driver liknande verksamhet, studenterna arvoderas.

KE berättar att det varit och är längre leveranstider på de tryckta böckerna, bland annat på grund av uppstart med e-handel som för övrigt har krävt administrativa insatser som skäl tid från handläggning av beställningar.

En ny talboksupphandling kommer att finnas på plats 1 april 2015. Den innebär att MTM kommer att anpassa fler titlar med text. Det blir titlar med mänskligt tal och text. Ämnen som religion, enklare medicin, språk kommer att få text. Det är böcker som idag går att märka upp men där ett syntetiskt tal inte fungerar, ca ett 80 tal titlar/år.

Lite siffror. Antal förslag/beställningar per dags dato = 1830. Per 140930 har vi producerat (färdigt på arkiv för utlåning) 732 syntetiska talböcker med text (BU helår 900), 426 talböcker med mänskligt tal (BU 525), 7 talböcker med mänskligt tal och text (BU 30), E-text 79 (BU 100), Punktskrift 14 (BU 5).

3. Förproduktion

KE berättar om försöket som pågår tillsammans med Södertörns Högskola och Högskolan i Kristianstad. Försöket innebär att högskolorna har identifierat kurser/program med många studenter eller populära kurser/program bland målgruppen. De har sedan beställt en inläsning av samtliga titlar på termin 1:s kurslista för de identifierade kurserna. Försöket pågår året ut och ska sedan utvärderas för att leda till en fortsättning.

I MTM:s ordinarie verksamhet finns fr.o.m. 2014 tjänsten Förproduktion, Klart till kursstart, vilken alla kan utnyttja. I Legimus finns angivet kriterier för vilka böcker man kan föreslå. Vi har märkt att det endast är ett fåtal universitet och högskolor som utnyttjar möjligheten och vi undrar hur vi ska "marknadsföra" möjligheten bättre. Vi diskuterade frågan. Förslag:

Informera samordnarna. Bättre information till institutionerna och kursansvarig. En egen webbsida i Legimus med mer och tydligare info. Att universitet och högskolor hittar rutiner

för att när man samtidigt köper in nya upplagor till kurser tänker på att beställa en inläsning. MTM kan göra en intervju med ett gott exempel i Läsliv.

4. Basårstudenter

Behövda titlar har inte producerats. CH har skickat frågor till MTM och till SPSM. SPSM svarar att de endast anpassar titlar till elever med en svår synnedsättning. Utbildningen ligger utanför deras område eftersom kursen ges av en högskola. CH skickar SPSM:s svar till PH. MTM ser till att reda ut vem som har ansvaret.

5. Delleveranser

Fr o m 1 april 2015 har MTM upphandlat att delleveranser kan levereras antingen på skiva eller laddas ned som en zip-fil. MTM undrar om biblioteken kan tänka sig att ge support på hantering av zip-filer? Det kan man. Delleveranser kommer att levereras från vår producent via ett mail till beställande student. I mailet finns en länk att följa för att hämta boken, inga nya inlogg. Studenten kan sedan välj att packa upp, öppna och läsa filen i valfri spelare, t ex Legimusappens Egna filer. De som önskar en skiva anger det i mailet från producenten.

6. Ny registrering

ALL berättar att registrera studenter med dyslexi är ok, ger lite merarbetet. Studenter med andra diagnoser är svårare då stora kunskaper finns hos samordnarna. Dessa studenter har ofta mycket frågor som biblioteket inte kan svara på. 1200 studenter tog kontakt med SUB under 2014. Det är väntetider hos samordnarna.

CE berättar att man använder sig av Funkasidan vilken visar att en ansökan finns till CE.

Man har aldrig krävt att de varit hos samordnaren.

CH upplever att skillnaden inte är så stor. Vid senare tillfälle kanske de söker sig till samordnaren. Inte långa köer men mycket att göra.

Vi diskuterade och var överens om att biblioteket inte är skyldigt att vara polis. Reglerna förklaras och studenten intygar via avtal att man är berättigad. Ett tidsbegränsat avtal kan slutas med tveksamma.

Alla var överens om den positiva effekten när allt som rör litteraturen finns på biblioteket. MTM:nr som är synligt i ansökan ska bort. MTM åtgärdar.

7. Studiedagar

Under året har fyra dagar hållits på lika många orter. Från Umeå till Lund. Ersatte den årliga dagen för hela landet. MTM planerar att fortsätta men med 1 dag per år ute på en högskola. Programmet innehåller 2 programpunkter från MTM sedan fyller högskolan på med egna punkter. Förslag att det alltid finns en punkt där studenter informerar/berättar och att man visar biblioteket. Studiedagen är främst för bibliotekarier som jobbar med service till målgruppen. MTM är mycket positiva till det här upplägget. Hur benägna är man att resa? OK, det är bra att få se annat/nytt. Ev kan deltagarantalet begränsas, viktigt att man kan åka över dagen blir det flyg och hotell kommer färre. Viss efterfrågan styr också. Förslag: vartannat år i Stockholmsområdet och vartannat år någon stans ute i landet.

ALL berättar att biblioteken i Sthlm har ett nätverk. Man träffas på de olika lärosätena. Att ordna en studiedag är godwill för en högskola. Anmälan till dagen sköts av MTM. PH påminner att MTM kan komma till arrangemang som ordnas av den egna högskolan.

8. Appen legimus

ALL berättar att det går bra. Det var problem med IOS 8 men det är löst. Hur många använder appen? MTM svarar att vi kan se antal låntagare över och under 18 år, inte hur man sedan läser våra böcker.

CH de flesta är nöjda några gillar inte rösten. Kan de byta? Det är svårt att söka och hitta rätt upplaga. Använder därför Legimus.se och funktionen "lägg i appen". Uppkoppling kan vara problem.

Pia visade appens planerade utveckling. Nya funktioner finns på plats från och med slutet av året och framåt. Vissa mycket stora böcker kan inte öppnas i appen kanske kan dessa märkas upp i katalogen?

Alla var överens om att det är en stor utveckling att appen finns.

9. Samarbete och erfarenhetsutbyte mellan högskolor

Kvarstår till nästa möte då ALL och Solveig Lundin inte var närvarande.

10. Nästa möte

Måndag 20 april 2015 kl 10.30 – 15.30.

11. Övriga frågor

CE angående Förproduktion: Förslag en Webbplats med info och ett faktablad som kan skrivas ut. PH gör ett förslag som skickas till gruppen för synpunkter,

CH undrar över tillgängligt material från andra myndigheter. Hon fick fixa till ett material från konkurrensverket. En myndighetssamordning kring myndigheters material saknas idag. KP berättar att frågan funnits länge på MTM. Detta ska utredas.

Önskemål att bibliotekets personal kan mer om diagnoser och hur man bemöter och introducerar talböcker för olika målgrupper. Samla ihop kunskaper, kanske kan SPSM ha något på sin webbsida? Frågor som kan samordnas och dokumenteras:

Talböcker på tentan, hitta ett arbets sätt. Introduktion till Egen nedladdning, pedagogiskt tänk. Samverkan bör ske på högskolan och finnas som en punkt. Kompetensen finns hos samordnaren. Högskolan styr innehållet vi kan önska och påverka. Arbeta fram bra tips att följa samt "Frågor och svar".

Önskemål om mail från NDS när en student vill byta bibliotek.

PH berättar om en planerad referensgrupp för studenter. MTM tänker följa modellen för fokusgrupper för att hitta studenter. Ev först ut blir Göteborg.

Vid pennan/datorn

Kerstin Ekman

Justeras:

Charlotta Höckerfors, Elin Lucassi, Kristina Passad, Pia Hasselrot, Helena Kettner-Rudberg, Christina Edin, Ann-Louise Löfgren, Monica Svalfors